

KONKURRENSVERKET	
2014 -09- 2 4	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

KLAGANDE
UNIFEQ Europé Sp. z.o.o

Ombud: Advokaten Katerina Strömsholm och jur.kand. Clas Jörgensen
Box 1422
251 14 Helsingborg

MOTPART
Försvarets materielverk
115 88 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 26 februari 2014
i mål nr 29519-13, se bilaga A

SAKEN
Offentlig upphandling

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet avseende anbud A.

Kammarrättens interimistiska beslut från den 6 mars 2014 upphör därmed att gälla.

YRKANDEN M.M.

UNIFEQ har överklagat förvaltningsrättens dom avseende båda anbuden som de har lämnat. Kammarrätten har meddelat prövningstillstånd endast i den del som avser anbud A.

UNIFEQ yrkar i första hand att upphandlingen ska rättas på så sätt att bolagets anbud utvärderas eller i annat fall att anbudet testas om vad gäller kravet på dimensionell ändring efter tvätt, i andra hand att upphandlingen görs om och i tredje hand att målet visas åter till förvaltningsrätten för fortsatt handläggning. UNIFEQ begär även att kammarrätten ska besluta om att Försvarets materielverk (FMV) ska komma in med dokumentation om de anbudsprover som har lämnats in och de textilprover som har vidarebefordrats för testning. Dessa uppgifter har bevisvärde för UNIFEQ till styrkande av att det funnits tillräcklig mängd tyg för att utföra det första testet på tre tygexemplar.

FMV anser att överklagandet ska avslås.

UNIFEQ för fram bl.a. följande. Ett förbehåll om att genomföra egna tester, trots att kravet är uppfyllt enligt bifogad testrapport, är inte nödvändigt för att uppfylla syftet med kravet och strider mot proportionalitetsprincipen. FMV upphandlar dessutom kläder/textilier där erforderliga testrapporter begärs från anbudsgivarna och godtas utan att egna tester utförs. Det är dessutom omöjligt att genom att enbart titta och känna på tyget göra en kvalificerad bedömning av efterfrågade egenskaper. En okulär besiktning är därmed inte en godtagbar metod för att avgöra om egna tester ska utföras. Förfarandet strider även mot principen om ömsesidigt erkännande och icke diskriminering. Påståendet om att det skulle finnas kvalitativa skillnader mellan det tygprov som testades i Polen och det tyg som getts in som anbudsprov är ogrundat. Bifogad testrapport lämnades dessutom in i

original med bifogade tygprover. Dessa tygprover kunde därmed direkt ha jämförts med anbudsprovet.

FMV:s första test av deras tygprov har genomförts i strid med förfrågningsunderlaget och gällande standard och ska därför inte beaktas i utvärderingen. Testet är felaktigt utfört, eftersom enbart ett tygexemplar testats trots att bolaget gett in tillräcklig mängd tyg för att utföra tester på tre tygexemplar. Enligt standarden får testet inte annat än i undantagsfall utföras på färre än tre tygexemplar, vilket är vedertagen branschpraxis och stöds av utlåtandet från tekniskt sakkunnig. FMV:s testrapport är inte baserad på gällande version av standarden utan hänvisar till en äldre utgåva. Laboratoriet som utfört tester åt FMV är inte heller ackrediterat för den senaste utgåvan.

FMV:s andra test av deras tygprov har inte heller utförts i enlighet med aktuell standard och uppfyller inte de krav som ställs i förfrågningsunderlaget vad gäller beredningen av tygexemplaren. Eftersom samtliga anbudsgivares tygprov inte testats på ett likvärdigt sätt, strider det dessutom mot likabehandlingsprincipen att tillämpa testet vid utvärdering. Det är endast bolagets tygprov som har testats vid två tillfällen och på tre tygexemplar. Resultatet av ett test i januari 2014 för samtliga anbudsprov på tre tygexemplar är oklart. Med hänsyn till att testet då utförs på resterande tygprov som förvarats under okända förhållanden, finns det även en stor osäkerhet beträffande pålitligheten av ett sådant resultat. Oaktat att testet inte utförts korrekt, är det ett enklare och sämre test. Det är därför inte ändamålsenligt att lägga testet till grund för utvärderingen och strider mot proportionalitetsprincipen.

FMV för fram bl.a. följande. Utförda tester har varit nödvändiga för att säkerställa att det bästa anbudet tilldelas kontraktet och strider alltså inte mot proportionalitetsprincipen. Eftersom alla anbudsgivare har behandlats lika, är det inte möjligt att påstå att granskningen eller kontrollen är

diskriminerande. Mot bakgrund av tidigare negativa erfarenheter vad gäller kravuppfyllnad för textilier med bl.a. förfalskade testrapporter, infördes möjligheten att kontrollera anbudsgivarnas åberopade tester. FMV:s specialister bedömer utifrån en undersökning av textilerna om egna tester ska utföras. När det som i målet gäller ytterplagg med höga krav på funktionalitet har bedömningen skärpts. Det fanns inte i sig skäl att ifrågasätta den testrapport som UNIFEQ åberopat. Mot bakgrund av FMV:s tester kan det dock konstateras att de kvalitativa egenskaperna för det tygprov som bifogats anbudet uppenbarligen inte var detsamma som enligt testrapporten.

Det finns i förfrågningsunderlaget inget krav på att dimensionsändringstestet ska utföras på tre provkroppar. Krav beträffande bredd har inte angivits. Ingivna anbudsprover har därför varierat i bredd. Total tillgänglig yta för test har därmed varierat mellan anbudsgivarna. Det fanns därför endast tillräckligt med tygprov för att genomföra testerna med en provkropp. Även om UNIFEQ gett in ett större tygprov, var detta alltså den enda möjligheten att utföra testerna på ett likvärdigt sätt för samtliga anbudsgivare. Laboratoriet som utfört testerna innehar giltig ackreditering och var även ackrediterat för den specifika utgåvan av standarden vid tidpunkten för aktuella tester.

Vad gäller det andra testet är uppgiften om en äldre utgåva av standarden i testrapporten en felskrivning. Av bifogat förtydligande framgår att laboratoriet alltid använder den senaste utgåvan. Bestämmelsen om beredning av provexemplar riktar sig mot den som ska bereda ett prov, dvs. anbudsgivaren. Invändningen om att beredningen inte utförts enligt standarden innebär alltså att testerna inte skulle kunna ha genomförts och att UNIFEQ:s anbud därmed skulle ha förkastats på denna grund.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Inledning

Frågan är om FMV på ett riktigt sätt kommit fram till att UNIFEQ:s anbud inte uppfyller kravet om dimensionell ändring efter tvätt (punkt 4.2.2 i den tekniska specifikationen) och därför rätteligen förkastat UNIFEQ:s anbud.

Kammarrätten anser inte att det finns skäl att hämta in ytterligare dokumentation m.m. från FMV.

Kan FMV utföra egna tester?

UNIFEQ har till sitt anbud bifogat en testrapport som visar att det aktuella kravet är uppfyllt. FMV har inte ifrågasatt testet i sig men fört fram att tidigare negativa erfarenheter med bristande kravuppfyllelse och förfalskade testrapporter medfört att FMV infört möjligheten att utföra egna tester i syfte att kunna utse det bästa anbudet. Enligt förfrågningsunderlaget förbehåller sig FMV rätten att utföra egna motsvarande tester som vid ett divergerande resultat har giltighet före de av anbudsgivaren utförda testerna. Testerna ska genomföras enligt specificerade europeiska standarder. FMV har låtit utföra två tester vid skilda tillfällen på det tygprov som UNIFEQ lämnat in. Kammarrätten anser inte att det har kommit fram omständigheter som visar att handlandet skulle strida mot principerna om ömsesidigt erkännande och icke diskriminering. Frågan blir då om ett sådant förfarande är förenligt med proportionalitetsprincipen.

Förutsatt att bestämmelserna i LOU och de unionsrättsliga principerna beaktas är en upphandlande myndighet normalt oförhindrad att själv bestämma hur det ska visas att krav i en upphandling är uppfyllda.

Kammarrätten anser att egna tester, motsvarande de som begäras av anbudsgivarna, som en upphandlande myndighet låter utföra både är en lämplig och effektiv åtgärd för att kontrollera anbudena. Mot bakgrund av vad FMV fört fram om de höga krav på funktionalitet som ställs på ytterplagg och tidigare negativa erfarenheter vid upphandlingar, anser kammarrätten även att åtgärden är nödvändig för att uppnå dess syfte. Uppfyller tygprovet aktuellt krav innebär en ytterligare kontroll inte heller någon olägenhet för anbudsgivaren, förutsatt att testet utförs enligt vad som anges i förfrågningsunderlaget och med beaktande av likabehandlingsprincipen. Kammarrätten anser sammantaget att förbehållet om egna tester inte är oproportionerligt i den aktuella upphandlingen.

Den omständigheten att FMV utifrån förutsättningarna för upphandlingen bedömer om det är nödvändigt att utföra egna tester, utgör enligt kammarrättens mening inte heller något hinder så länge alla anbud behandlas lika. Kammarrätten anser slutligen inte att det finns skäl att ifrågasätta att de tester som FMV låtit utföra har genomförts av ett ackrediterat laboratorium.

FMV:s tester av UNIFEQ:s tygprov

FMV har i samband med anbudsutvärderingen låtit genomföra ett dimensionsändringstest på en provkropp från anbudsgivarna.

UNIFEQ har gjort gällande att testet inte genomförts enligt EN ISO 5077. Enligt denna standard ska tre provkroppar från varje varuprov användas när det är möjligt. En eller två provkroppar får användas när varuprovet är otillräckligt. Åberopad branschexpert har i ett utlåtande fört fram att det är vedertaget att tre tygexemplar ska testas när det är möjligt. Parterna är också överens om att tre tygexemplar ska användas när det är möjligt.

Kammarrätten konstaterar att det enligt standarden inte är ett absolut krav på att tre provkroppar ska användas. FMV har uppgett att bredden på de tygprover som gavs in av anbudsgivarna varierade. Det var därför testerna utfördes på en provkropp. Det laboratorium som utförde testerna har uppgett att testerna gjordes på en provkropp på grund av begränsad tillgång på material och att testerna gjordes enligt standarden. Mot denna bakgrund kan utförandet av testerna inte anses avvika från vad som anges i standarden. Vad som kommit fram i målet ger enligt kammarrättens uppfattning inte anledning att bortse från resultatet av detta test.

Beträffande UNIFEQ:s tygprov har resultatet av det första testet bekräftats av ett andra test utfört i januari 2014. Kammarrätten anser att det inte heller har kommit fram några omständigheter som ger skäl att ifrågasätta resultatet av detta test. Med anledning av överprövningsprocessen har FMV enbart haft skäl att kontrollera kravuppfyllelsen i fråga om inlämnat tygprov från UNIFEQ. Kammarrätten anser därför att det förhållandet att endast UNIFEQ:s tygprov har testats vid två skilda tillfällen, och vid det senare på tre tygexemplar, inte medför att likabehandlingsprincipen har åsidosatts. Dessutom är utgångspunkten att en upphandlande myndighet inte får efterge eller bortse från obligatoriska krav som anges i förfrågningsunderlaget. Detta gäller även om uppgifterna blivit kända först i samband med överprövningsprocessen.

Sammanfattning

Kammarrätten anser att utredningen i målet visar att UNIFEQ:s tygprov inte uppfyller kravet beträffande dimensionsändring. Eftersom UNIFEQ:s anbud inte uppfyller kravet ska anbudet rätteligen förkastas. Överklagandet ska därför avslås.

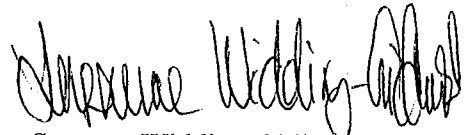
HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 9).

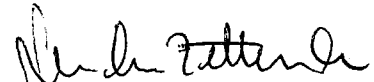
Rolf Bohlin
kammarrättsråd
ordförande

Åke Kärnell
kammarrättsråd
referent

Susanne Widding-Gidlund
assessor

Sandra Zetterdahl
kammarrättsfiskal
föredragande

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen
Enhet 12

DOM
2014-02-26
Meddelad i
Stockholm

Bilaga A Sida 1 (7)
Mål nr
29519-13

SÖKANDE

UNIFEQ Europé SP . z.o.o

Ombud:

Advokat Katerina Strömsholm
Gärde Wesslau Advokatbyrå
Box 1422
251 14 Helsingborg

MOTPART

Försvarets materielverk
115 88 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 454521

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se	08-561 680 01	måndag – fredag 08:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Försvarets materielverk (FMV) genomför en upphandling avseende skalplagg, ”Shell garments 08” (dnr 372813-AI853174). Upphandlingen genomförs som ett öppet förfarande enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU). Av tilldelningsbeslut den 29 november 2013 framgår att FMV beslutat att teckna avtal med annan leverantör än UNIFEQ Europé SP . z.o.o (Unifeq).

Unifeq yrkar i första hand att upphandlingen ska rättas på så sätt att Unifeqs båda anbud utvärderas i upphandlingen. I andra hand yrkar Unifeq att upphandlingen ska rättas på så sätt att Unifeqs anbud A testas om beträffande ”dimensional change after washing and drying” och i tredje hand att upphandlingen ska göras om. Unifeq anför bl.a. följande till stöd för sin talan.

Unifeq har lämnat två konkurrenskraftiga anbud och borde rätteligen ha tilldelats kontraktet. På grund av de nedan beskrivna bristerna har Unifeqs anbud felaktigt diskvalificerats varför man gått miste om ett viktigt uppdrag. Unifeq har därför lidit skada.

Anbud A

Unifeqs anbud A har felaktigt diskvalificerats från utvärderingen. Som skäl för diskvalificeringen har FMV uppgett att anbudet inte har uppfyllt FMV:s test avseende ”dimensional change after 1 wash = max 3 %”. Enligt FMV var avvikelserna efter en tvätt – 4 %. Beträffande det aktuella kravet har Unifeq till sitt anbud bifogat en testrapport från ett oberoende ackrediterat laboratorium i Polen. Av testrapporten framgår att Unifeq uppfyller det aktuella kravet i punkten 4.2.2.

Resultatet av det test som FMV har genomfört är felaktigt och testet i sig uppfyller inte de krav som ställs i EN ISO 5077, vilket var en förutsättning

för upphandlingen. Testet har genomförts enbart på ett tygexemplar, medan det korrekta sättet är att utföra testet på tre tygexemplar, vilket gjordes av det polska laboratoriet. Enligt EN ISO 5077:2011, p. 6.2 ska tre exemplar användas om det är möjligt. En eller två exemplar får användas när tillräckligt prov inte finns tillgänglig. Eftersom Unifeq har tillhandahållit tillräckligt med tyg skulle testet ha utförts på tre exemplar för att vara korrekt. Testet är således felaktigt utfört varför resultatet av testet inte får beaktas. Eftersom Unifeq visat att tyget uppfyller det ställda kravet och då det test som genomfördes av FMV är felaktigt genomfört ska FMV utvärdera Unifeqs anbud. Vidare har FMV testat tygprover från anbud som inte innehåller tillräckligt med tyg och som således inte uppfyller det obligatoriska kravet i anbudsinfordran punkt 5.3.3.

Testrapporten utfärdad av Textil- och Läderlaboratoriet i Stockholm AB uppfyller inte heller de krav som ställs i EN ISO 17025 avseende kompetens av testning- och kalibreringslaboratorier. Bland annat uppfylls inte kraven beträffande angivande av avvikelser från testmetoder och angivande av osäkerhet av mätresultat (ISO/IEC 17025:2005(E), p. 5.10.3).

Unifeq ifrågasätter huruvida FMV vid hanteringen av testrapporter har uppfyllt principerna om ömsesidigt erkännande och icke diskriminering. Det faktum att FMV, trots ett korrekt genomfört test och en erforderlig testrapport från ett ackrediterat laboratorium i ett annat EU-land, väljer att genomföra ett eget, mycket enklare och undermåligt test, strider också mot principen om proportionalitet.

Anbud B

Även Unifeqs anbud B har felaktigt diskvalificerats och borde rätteligen ha utvärderats i upphandlingen. Unifeqs anbud uppfyller kravet avseende teknisk och professionell kapacitet i punkten 10.6.1 och borde inte ha förkastats. Unifeq har till sitt anbud bifogat både EN ISO 9001 och EN

Allmänna avdelningen

ISO 14001. De aktuella exemplaren är giltiga till den 18 december 2013. För att behålla certifieringen är Huafei underkastat årlig granskning. Den 21 oktober 2013 har båda ingivna ISO-certifikaten blivit reviderade och de ursprungliga certifikaten blivit giltiga till den 18 december 2016. Den så kallade "certifikation cycle" startar den 19 december 2013. Fortfarande är dock förutsättningen att de för certifieringen aktuella kraven kontinuerligt genomförs. Huafei har således blivit ISO-certifierat den 19 december 2010 och har kontinuerligt varit certifierat fram till nu och kommer att vara det framöver. Unifeq uppfyller därför FMV:s krav på leverantörens tekniska professionella kapacitet.

Kraven på certifikatens giltighet till den 30 april 2014 är dessutom omöjliga att uppfylla för vissa leverantörer. Detta på grund av det faktum att det under giltighetstiden inte är möjligt att revidera och förlänga certifikaten. Revisionen påbörjas tidigast ett par månader före tidpunkten då giltighetsperioden löper ut. I Huafeis fall skulle det vara tidigast i oktober 2013, dvs. efter anbudstidens utgång. Av detta skäl har Unifeq inte kunnat lämna in det intyg som FMV krävt. Därutöver anser Unifeq att kravet på giltigheten inte är ändamålsenligt, inte nödvändigt och därmed också oproportionerligt.

FMV bestrider bifall till ansökan och anför i huvudsak följande. FMV har inte brutit mot de grundläggande principerna i LOU. Unifeq kan inte komma att lida någon skada eftersom Unifeq inte uppfyller kraven i FMV:s anbudsinfordran.

Anbud A

Av 5.5.3 och 5.5.4 i anbudsinfordran framgår att ett anbudsprov ska bifogas anbudet som uppfyller de krav som anges under punkt 4 i den tekniska specifikationen. Härutöver ska en testrapport från ett oberoende laboratorium som visar att anbudsprovet uppfyller angivna krav bifogas. Vidare anges att FMV förbehåller sig rätten att utföra egna motsvarande

tester och att resultatet av dessa tester vid äventyr av divergerande resultat ska äga giltighet före de av anbudsgivaren utförda testerna. Under 4.2.2 i tekniska specifikationen anges att vävens dimension inte får ändras mer än 3 % och att testen ska genomföras enligt EN ISO 5077 samt EN ISO 6330.

Av testprotokollet från Textil- & Läderlaboratoriet, Stockholm AB, framgår att ingiven väv inte uppfyllde kravet utan hade krympt 4 % i längdriktning och således mer än angivna 3 %. FMV har utfört samtliga i anbudsinfordran angivna testerna. Dimensionsändringstesten kunde endast utföras på ett prov eftersom materialtillgången var begränsad. Mängden väv som bifogats ingivna anbud varierade mellan de 14 anbudsgivarna.

Dimensionsändringstesten har utförts i enlighet med EN ISO 5077 och EN ISO 6330. Vidare uppfyller testningen EN ISO 17025 eftersom standarden inte innehåller någon tvingande regel att ett ackrediterat laboratorium ska ange mätnoggrannheten om inte kunden så begär. FMV:s egna utförda tester strider inte heller mot proportionalitetsprincipen mot bakgrund av de höga krav som bör ställas på den här typen av produkter i försvarsmakten. Sammanfattningsvis uppfyller inte anbudet de i anbudsinfordran angivna skall-kraven har därför rätteligen uteslutits från upphandlingen.

Anbud B

För att uppfylla det aktuella skall-kravet ska de aktuella certifikaten vara giltiga till den 30 april 2014. Av det till anbudet fogade certifikatet framgår att det är giltigt till den 18 november 2013. Det uppfyller därför inte kravet. De till förvaltningsrätten ingivna certifikaten har getts in för sent och kan inte läggas till grund för förnyad prövning. Vidare är det möjligt att påbörja en revision av certifikaten tidigare än två månader före giltighetstidens utgång. Unifeq har haft samma möjlighet som övriga anbudsgivare att istället för certifikat inge angivna beskrivningar enligt 10.6.1 respektive 10.6.1.1. Detta torde inte vara ett oöverstigligt hinder eftersom produktionsstället har varit eller är certifierat och har tillgång till

relevant underlag. Kravet är därför inte oproportionerligt. Beslutet att utesluta anbudet är således helt i överensstämmelse med LOU:s bestämmelser.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Prövningen i förvaltningsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad leverantören har framfört i målet finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 16 kap. 6 § LOU. För att ett ingripande ska bli aktuellt krävs vidare att leverantören kan visa att denne har lidit skada eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande enheten brutit mot de grundläggande principerna i LOU.

Av likabehandlingsprincipen som uttrycks i 1 kap. 9 § LOU följer att den upphandlande myndigheten inte får efterge eller bortse från förfrågningsunderlagets obligatoriska krav, s.k. skall-krav. Krav som anges i förfrågningsunderlaget måste således vara uppfyllda för att den upphandlande myndigheten ska utvärdera och pröva anbudet.

Anbud A

Unifeq har anfört att det av FMV genomförda testet inte uppfyller de krav som ställs i EN ISO 5077 eftersom det inte utförts på tre tygexemplar. Förvaltningsrätten anser i denna del att det inte av det angivna certifikatet framgår att det är ett absolut krav att testet ska utföras på tre tygexemplar varför testet inte strider mot EN ISO 5077. Unifeq har inte heller visat att testet i något avseende strider mot EN ISO 6330 eller EN ISO 17025. Förvaltningsrätten anser inte i övrigt att det av FMV genomförda testet strider mot förfrågningsunderlaget eller att kravet är oproportionerligt.

Eftersom Unifeqs anbud vid FMV:s genomförda test inte uppfyller kravet på dimensionell ändring efter tvätt i 4.2.2 i den tekniska specifikationen,

har FMV haft fog för att utesluta Unifeqs anbud ur upphandlingen. Skäl för ingripande saknas således i denna del.

Anbud B

Av punkten 10.6.1 och 10.6.1.1 i anbudsinfordran framgår att de aktuella certifikaten eller en detaljerad beskrivning av de under respektive bestämmelse angivna punkterna ska fogas till anbudet. De bifogade certifikaten ska vara giltiga under hela förfrågningsunderlagets giltighetstid, således t.o.m. den 30 april 2014. Av Unifeqs till anbudet bifogade certifikat framgår inte att de är giltiga t.o.m. den 30 april 2014. Unifeq har inte heller till anbudet fogat sådana detaljerade beskrivningar som anges i punkterna 10.6.1 och 10.6.1.1. Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten att Unifeq inte har uppfyllt det aktuella skall-kravet. FMV haft därför haft fog för att utesluta även Unifeqs anbud B från upphandlingen. De handlingar avseende certifikatens giltighet som Unifeq har gett in till förvaltningsrätten saknar betydelse för bedömningen, eftersom de inte ingivits till FMV ihop med anbudet. Förvaltningsrätten anser inte heller att kravet strider mot någon av principerna som bär upp LOU. Unifeqs ansökan ska mot bakgrund av det anförda avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilagan (DV 3109/1a LOU).

Ann-Jeanette Eriksson
Rådman

Martin Hemberg har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att prövningstillstånd meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Vanligtvis får, då kammarrätten inte har fattat något interimistiskt beslut om att upphandlingen inte får avslutas, avtal slutas omedelbart. I de fall där kammarrätten har fattat ett interimistiskt beslut om att upphandlingen inte får avslutas, får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt det interimistiska beslutet. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.